

NAŠA SLOGA

POUČNI, GOSPODARSKI I POLITIČNI LIST.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve porvari.“ Nar. Posl.

— Uredništvo i odpravništvo nalazi se: CORSIA STADION N. 12. —

Nepodplatni se dopisi ne tiskaju. Priposlana se pisma tiskaju po 5 nov., svaki redak. Oglasi od 8 redakah stoje 60 nov., za svaki redak više 5 nov.; i u slučaju opetovanja uz pogodbe sa upravom. Novci se šalju poštom kao obično (sa sigurnošću) ime, prezime i najbližu poštu valja točno označiti. Komu list ne dodje na vrijeme, neka to javi odpravničtvu u otvorenu pismu, za koje se na plaću poštarina, ako se izvana napiše: »Rokimac« . Dopisi se ne vraćaju ako se i ne tiskaju. — **NAŠA SLOGA** — izlazi svakog četvrtka i u cijelom arku. Novci i pisma šalju se na uredništvo ili odpravništvo. Najbližegovani listovi se ne prijaju. — Predplata a poštarinom stoje 5 for., za seljake 2 for. na godinu. Razmjerno fr. 2,50 na 1 za pol godine. Izvan carovine više poštarina. Na malo 1 br. 5 nov.

Poziv na predplatu.

Molimo p. n. gg. predplatnike, kojim iziđe koncem ovoga mjeseca predplata, da ju izvole za dobe obnoviti, inače će njim se list obustaviti. Sjećamo ujedno sve naše ljetošnje i prijašnje dužnike, da učine čim prije svoju dužnost jer nije lijepo list primiti a neplaćati ga.
Uprava „Naše Sloga“.

Izbori zastupnikah na zemaljski sabor.

Kao što smo posljednji put na uvodnom mjestu kazali, da sa podpunim pouzdanjem očekujemo predstojeće izbore za domaći sabor, tako danas, nakom obavljanih izbornih, sa zadovoljstvom priznajemo, da su se naše nade obistinile. Mi smo dapače i više doživjeli nego li smo mogli očekivati. Pobjedu držasmo u šakah, nu da će biti ona toli sjajna, nomo-gasmo niti sanjati.

Za kotar Voloski, za onu nepredobivu tvrdjavu »Hrvatstva« Isto, znali smo, da neće naši narodni protivnici niti kušati srede jer je taj odzvonilo za uvjek šeronjačtvu. Neima sile, koja bi zatjerala našu kršne Kastaone, Vepričane, Lovrance, Mošćenice, Brsečane, Materjice, Polgrajce i Jelšance na stranputicu, na narodno izdajstvo. Tuj ne pomaže strahovanje i klevotanje, mješetarjenje i podkupljivanje. Sa ponosom priznajemo, da noima kotaru u pokrajini, gdje bi narod tolikim odušvoljenjem i uvjorenjem pratio svaki narodni pokret. Kotar Voloski je u narodnom pogledu naj-

čišći i najsvjestniji kotar. Naši susjedi Talijani, prem imadu kroz toliko stoljeća prevlast u pokrajini, prem imadu u svojih šakah čitavo činovništvo zemlje, cijelo malae školstvo; u materijalnom pogledu stoje mnogo bolje nego li mi a da i ne govorimo o mnogobrojnoj njihovoj inteligenciji, pa ipak nemogu se pohvaliti sa nijednim svojim pol. kotarom, kao što mi sa Voloskim.

O izboru dakle u kotaru voloskom nismo smjeli niti posumnjati a da ne uvriedimo ono čestite izbornike. Nu tožji je bio posao u izbornom kotaru Kopar, gdje se imalo birati dvojicu zastupnikah. U samom Koprju je sjelo političko, sudbone, porezne, financijske itd. oblasti. Ovo oblasti su u rukuh talijanskog činovništva. Sam gradić Koprj je čisto talijanski. Naš seljak mora za svaku i najmanju potrobu u Koprj. Hoće li kupit ili prodat li ma radi koje oblasti, mora u Koprj, pa je li moguće, da ostane posvema neokalkan od tudjeg, talijanskog upliva? Dodajmo k tomu, da je prilično zaduzen koparskoj gospodi, da nastoje ista svakom sgolom, a najpače prigodom občinskih, pokrajinskih i državnih izbornih što milom što silom njega za sebo pridobiti, pa onda nije se zbila čuditi ako ga neuka i siromašna, kakav jest, na nopoštenu djelo zavedu. Sudeć pako po uspjehu posljednjih izbornih, naš narod sudbenoga kotara koparskoga iztrgnuo se skoro posvema izpod talijanskog upliva. Njemu nije više sveto pismo rieč talijansko gospode; on je uvidio tko mu je prijatelj a tko neprijatelj; on se i sam

uvjerio, da je bolji »dobar glas, nego li zlatan pas«, pa je u tom uvjerenju i birao najprije svoje izbornike, a dne 7. t. m. svoje poslanike.

Prutivna stranka nije se usudila, da stupi na svjetlo niti sa ono izbornikah, koje je kojokakvimi sredstvi pridobila. Na dan izbora prikazala se izbornoj komisiji četvorica izbornikah. no da bira, već da protostira. Da protestira? Proti komu? Zašto? Oružje to poznato je nam odavno. Gulje nemogu pobjediti, tuj valja proti zakonit izabranim protestirati. A da je tomu tako, vidi se iz protesta četvorice u kojem protestiraju radi toga, što su »kranjski popovi« agitirali za svoju stranku! Ala ste smjeshni gospodo izbornici a još većma oni, koji vas šalju. Protest koparske gospode nok nam bude ravnalom za buduć. On njim nije ovaj put pomogao a niti nesmjie ovo dotle, dok nebuda temeljitiji. Komisija zabacila je protest. Izbor zastupnikah obavio se mirno. Izabrani bijahu naši predloženci jednoglasno jer se protivnici uztegoše od izbora.

Pobjeda je dakle u Koprju tim važnija, što bijaše tuj pogibelj većn. S uspjehom izbora mora biti svatko nas zadovoljan, jer bolje izpasti nije niti mogao. Pobjedila je opet jednom pravedna stvar. Takovih pobjedah bilo je kod nas do sada malo. Nebila ovo posljednja!

DOPISI.

U Golgoriet 20. maja. Otkad čitam dlanu »N. Slogu«, nedomišljam se, da bi bilo još tko odavle u nju što dojavio, izuzmemo li one šale, koje su izustili »Francia i Jurina«. Nu ja se neću šaliti kako i oni,

nego progovoriti dva tri o našem groblju — dakle o tužnom predmetu. To groblje je premalo, a još je manje radi kapele, koja zauzima više od četvrtine celoga prostora. Pučanstvo ove plovanje broji do 590 dušah, od kojih umre svake godine poprisko 14. Uzme li se u obzir, da svaki grob zauzima 2 četv. m., to treba za jednu godinu prostora od 28 četv. m. A za 10 godinah 280 četv. mat. Nu pučanstvo se množi, stoga treba uzeti više prostora, po prilici 350—400 četv. m., da se tako noimaju ponavljati isto radnje svakih 10 ili 20 godinah, što je na škod svih običurah. Sadašnje groblje imati će možda polovicu potrebnoga prostora, radi česa se dogudja, da se moraju još triži grobovi svakih 5 ili 6 godinah prekapati. Pri tomu je naravno, da se izkopa više putah još dalek llesa, hajlino ne sasvim sagrnjile, dapače i mesa okol kosti, što je jako nečovječno, proti propisom zakona i proti običaju zdravoslovju.

Već više vremena radl se, da se poveća, razširi ili pak gdje drugdje sagradi novo groblje, nu dosada se je samo govorilo, a ništa učinilo. Občinsko glavarstvo nije se moglo pogoditi sa posjednicim, bližnjih posvstah o odstupu potrebnoga zemljišta, a od crkve nije hotjelo bezplatno zemljište uz uvjet, da ostane kod staro toli novo groblje crkveno, a da občina ima dužnost zidati, graditi, navužati zemlju i popravljati ga. Ali bilo kako mi drago, groblje je premalo, valja ga ili razširiti ili gdje drugdje graditi. Da se razširi, opetovano je upozorio naš zastupnik g. načelnika. Obećalo muse, i pri tom je ostalo. Dakle krivica je na strani pazinskog municipija. Ako se ovaj još ni sada nebuda maknu, morat će se ljudi obratiti na sl. ces. kr. kapetanat, da ga primora na izvršenje ovog djela. Drugiče otezanjem bi se mogla izdri kakova kužna bolest, i to tim brže, buduć su ondje bilzu 4 obitelji, a onda još! Dakle pozort! Ako se bude razširilo staro groblje, morat će se napeljati zemlje i na taj diel, jer mjestimice se neda kopati niže od 1 i pol metra pošto je to tvrdo i kimentito, a ipak je preplano, da se imaju tjelasa zakapati 2 metra duboko.

Na svršetku ovih redakah optujem: neka se bezodvlačno razširi staro groblje ili — gdje drugdje dalje od kućah sagradi novo.

PODLISTAK.

Odkup lošinjskih ostrvah.

(Konac.)

Važnost zemljištnika priznaje svatko, koji neizpoveda samo usti nego i činom potvrđuje ono sveobće pravilo: svikomu svoje. Zemljištnici dobro uređeni daju najbolje i najsigurnije jamstvo, da je jedan ili drugi komad zemlje ovoga a ne onoga čovjeka. Recimo dakle, da su za poreznu občinu Sušak takvi zemljištnici jur uređeni i u kriepost uvedeni, kao što su uz pripravnost gosp. Flegara jur mogli biti. U tom slučaju odkupno povjerenstvo za Sušak nebi imalo drugog truda, nego li izpisati zemljištnik one obćine i na temelju njega odmah uzeti procenjenjati po jedine komade zemlje. Na taj način bila bi pokrajina okorišćena za kakva 2—3 mjeseca radnje odkupnog povjerenstva, jer ovo se je moglo mnoge duše osloniti na zemljištnik, dočim se o. kr. sud neće podnipošto moći osloniti kod uređivanja sušačkog zemljištnika na predvide odkupnog povjerenstva. Ali kod je radnja za sušački zemljištnik bila odgođena, što će se dogoditi kod odkupa onog otopa? — Dvoji trošak za jedan posao. A je li to korlat? Uz zemljištnik radnja odkupnog povjerenstva imala bi nekakav temelj, tekla bi redovito i pravilno bez ikakve pomjetnje; ali ovako lko će jamčiti, da se na Sušaku neće sbijati pomjetnje kao na sv. Petru ili Unjah? Red će se, da se tamošnji kmetovi nisu mogli upisati u zemljištnik kao

posjednici, kad će takovi tekur postati iza odkupa. Dobro. Posjed mogao se je upisati na ime krčke biskupske stolice, a na ime onih kmetovih mogla se je upisati kmetija, na koju imaju pravo. Ovako bi stvar isto tako jasna ostala i nikomu nebi krivo učinjeno bilo. Opaziti bi se još moglo, da bi u tom slučaju izu obavljeno odkupa morali Sušćani podnesti ne mali trošak kod upisivanja svojeg imetka u zemljištnik, a mi smo osvješćeni, da bi se kod ovako iznimnog slučaja svaka oblast bila odvažnala takvoj molbi. Recimo ipak, da bi takva molba odbijena bila; je li pak kod današnjeg stanja stvari ono pučanstvo odskođjeno za trošak kojemu li inače poiloženo bilo? Mi mislimo, da nije; i evo razloga. Kod predizivanja odkupnog povjerenstva svaki će kmet izupbiti recimo, dvie dnevnice, to su dva forinta. Jeda li bi kasnije kod upisivanja svojeg imetka u zemljištnik svaki kmet, odbiv dnevnicu, koje je i onako izgubiti, potrošio dva forinta? Nevjerujemo.

Poglavje prvo spomenutog zakona bjačjuja bistro, da su odkupive samo one zemlje, od kojih biskupska krčka stolica i zadarsko sjemenište vuku kakovu dohodarinu. Glede drugih zemaljah, naimo onih od kojih navedena stolica i sjemenište ništa nevuku, nakon štiti; usljed čega po našem smjernom mišljenju takve zemlje imaju ostati u status quo ante. Znarno ipak, da je dotično porjerenstvo pretegnulo svoje djelovanje i na takva zemlje ter poduzelo procenjenjvanje šumah itd. od kojih niti biskupska stolica niti zadarsko sjemenište ništa nevuku, nego su još dužni

dati kmetovom pravo na pašu i na drva. Tim se i opet, po našem skromnom mišljenju, vrijeme gubi na štetu pokrajine i pojedinih stranakah.

Ciena pojedinih dohodarinnh ima se polag S. 3. odmjeriti od poprečnih cienah god. 1858.—1872. Izključiv najvišu i najnižiu cieniu. Izkaz clenah rečenih godinah za pojedina mjesta dužni su dati krčka biskupska stolica i zadarsko sjemenište; u drugom slučaju ciena se ima odmjeriti po vještacin. Krčka biskupska stolica i zadarsko sjemenište izjavise, da nemogu dati izkaz. U mjesto, da se tada pozovu polag S. 3. vještaci, o. kr. lošinjsko poglavarstvo obratilo se na maloselsku obćinu koja je dala izkaz clenah rečenih godinah kakve su bile u Maloselu. Takav izkaz clenah maloselske obćine uzelo se za temelj odmjerenjvanja odkupa na Unjah premda se u S. 2. čita: »con riguardo al prezzi del luogo in cui assistite la prestazione affrancabile«; dočim svatko znade, da Unje nećine sa Malimselem isto mjesto — Unje. Niti bismo spominjali tu formalnu manjkavost, da su toli kmetovi koji biskupska stolica i zadarsko sjemenište bili vrhu tih clenah zadovoljni, ali tim se i opet nije drugo postiglo, nego otezanje sa takvim odkupom. Sve nas bo nekako i proti našoj volji sil misliti, da se sa rečenim odkupom nekako otežati nastojalo. I doista. U sv. Petru bila je barila mošta procenjena na 1 for. i 50 nov.; a na Unjah na 3 for. i 50 nov., dakle dva forinta više po barli — a za razlog se navadja, da je unijsko vino bolje. Ma da je unijsko vino i slieho bordeaux-u, što valjda nije,

tolika se elena jednog barli mošta nije marila udariti. Reklo se također, da u vrijeme kad se je radilo o odkupu sv. Petra, nije bilo biskupa u Krku, a sada da je, Pravednost je dakle tada bila negdje o klin obješena, je li? Pak ako nije bilo biskupa, bila je biskupska stolica, a odkupnina neće biskupu u džep, nego se ima valjda uglavniciti i to zar li uslugue? Rekosmo, da se je time stvar samo oteznala. Kmetovi se bo tim cienam suprotivise i uložise utok na namjestništvo, ovo je pozvalo mužve ili arbitre, koji su cieniu negdje više negdje manje snizili, neznamo da li sa zadovoljstvom objih stranakah. Medjutim stvar još nije posve dovršena i još se radi, a mi ćemo se u vremenom još na ovaj predmet osvrnuti.

I glede utokah na namjestništvo i glede onoga, koji je obrazac takvih utokah nastavio i glede mnogih drugih predmetah čudne se služaju stvari, ali o tim nemarimo pisati, jedno jer nebi ničemu koristilo, a drugo jer nam se neda zaći na polje osjetnosti, koje biva navadno samim trnjem rokute. Hladnoću kojom napisanimo ove redke o predmetu, koji nas mnogo, vrlo mnogo interesira, radi bismo viditi i u zatraženom odgovoru, uz ž-lju, da se sve ove prepone stvari objektivno, bistro i jasno razjasno na umljenje naše i našeg naroda, koji želi znati, kako se sa njegovim novel upravljaja i troši; pa nitko sretniji od nas, budemo li morali opovrti napisano u ovih redkih.

iz Buzeta 27. maja 1884. *Obćinski izbori.* Ovdje imali smo ovoga i prošloga tjedna občinske izbore. Za treće izborno tijelo odlučeni bijahu dnevni 15. 16. i 17. za drugo tijelo samo jedan dan naime 19. a za prvo 20. maja. Mislimo, da nisu bili gorluznačeni dnevni bez razloga ustanovljeni. Protivnička namisao bila je, svim mogućim načinom nastojati, da dodje čim manje puka i naših svećenikah na biralište, pa evo opredijeljeni su ravno molitveni dani pred uzašućem za prvo i drugo izborno tijelo, za treće nisu valjda ni toliko hajali računajući, »svjetlost mora i onako s nama pristati u svako vrijeme. — Ljuto se prevarisli! Ravno treće i drugo tijelo držalo se brabro lako nikad prije. Već prvoga dneva došlo je toliko biračah u Buzet, da se mislilo, da nije djelatnik no blagdan. Protivnici izprva se nisu toliko strašili misleći, da su te četo njihovi robovi, al kako se nakostriješili kad uviđeše, da su u velikoj većini ljudi, koji su odlučili sbačiti sa sebe težki nametnuti faram. Počeli su najprije liepmi, a kad ovo nije pomoglo, udarili su u psovke i klevete, da tužno kmeta zustrafe. Braća Cerovci pokazali su se ovom prigodom kao ljudi nepriznate stvari, što se hrvatskim imenom krsti. Narode progledaj jednoči! Kako svagda tako i sada letili su po gradu sve one dane kao biesni braća Grozili — pardon braća Grossi iz Draguda. Mogli bismo mnogo toga o njih napisati, ali teško je ob onom govoriti, koji se je na Dragudskoj univerzi izškolo. Njegovu visokoučenu unovnjaju moglo bi nas lako smesti, da ne bismo znali ni beknuti! Za nje nije nam žao, nego žao nam je i veoma žao za Dragudane, koji nisu još progledali pošilje toliko gorkih izkustvab! Sa malom promjenom moglo bi se isto reći i o nesretnih Račlanih i Humljanih i Čudnovati! Reč bi, da je uprav onaj predjel zemlje, koji leži medju Pazinom i Buzetom, najviše zaspaš i tvrdokoran u cijeloj našoj Istri! Sa svih strana čuje se, da se naš kmet budi, da je progledao, da dobro poznaje isakovo nagovaranje svojih kaputab, nu goriečeni biednici uz sve nagovaranje od strane jednokrvnih im ljudih neće da progledaju. Znamo dobro, da pučanstvo ovo stanuje u nesretnih predjelih, da nema već odavna svojih pravih pastirah ni učiteljah, da je od svih zapušteno, zato upravo bleda i nevolja, koja ga lišti, mogla bi mu oči otvoriti te udahnuti mu misao, da će još gore bit za njega, ako se drži ljudih, koji nemisle drugo, nego ga ogullit i uporabiti za svoje svrhe. Ljudi božji probudite se. Držite se svoje prave brate u čuvajte se ljudih, koji vam zlatne gore obećuju a s druge vas strane gule. Dragudani! Šaljite vašu djecu u školu, učite vašu djecu poznavati Boga, vaš jezik i narod ljubiti, a nemojte paziti na roptanje dvojice ili trojce talijanašah. — Račlani i Humljani mogli su ovoga puta uviditi, koji jim želi dobro, koji zlo. Slušajte vaše ljude a čuvajte se onih, koji su se obogatili kroz tuste interese vašimi novci a sad vam ledja obraćaju te tjeraju u neprijateljske ruke. Još sega ljeta obećali vam cestu. Rekli smo vam unapried, da vam neće ništa učiniti, premda bi bili morali, a i sada vam govorimo opet, da ne vjerujete njihovim praznim obećanjem!

U prošlu subotu treće je izborno tijelo sa preko sto i četrdeset glasovah pobijedilo. U prošli ponedjeljak izabirali su birači drugog tijela. Puku su krila ponarasa. Uvidio je, da može biti svojim gospodarom ako samo hoće. Uvidjev spletkarenje svojih protivnikah, razžalili su se i odlučili ih pobjediti. Premda je iz početka teško išlo, premda bijaše opredeljen samo jedan jedini dan za blizu 700 biračah i akoprem se veoma polagano glasovalo i pisalo, ipak je naša stranka sa preko 60 glasovah pobijedila. Kakova je žestoka borba bila, svi se odatle, da je glasovanje trajalo kroz cijelu noć od ponedjeljka na utorko do 5 sati u jutro. Ljudstvo videlo neljpu spletkarenje, odlučilo je ostati, kao snopovi polegli su naši muževi po pločnici, hodniku, stubah. Jedni su spavali, drugi su bđili, da ih dušman nepravari. U prvom tijelu propadismo sa samih 25 glasovah al i ovdje bili bismo prođili, da nisu neki žudih konsiljeri — škopci, popovyski ocil iz Huma uz neprijatelja pristali. Uvidiv to naš puk otišao je kući a da nije ni glasovah. Uz

to su ovdješniji nje koji c. k. činovnici također pomogli protivnoj stranki da pobijedi. Zapamtili smo si ovo. Prije nego svršimo moramo spomenuti, da si je ovaj put Lanišće sa svim Krašom pošteno osvjetlalo lice. Bill su stalni i vjerni. Bože taj, došli i držali se vjerno svoje prave brate. Živili i naš Štrpud pokazao, da zna vršiti svoju zadaću. Samo napried Štrpedjani naša je borba sveta. Bog i puk vas blagoslivljal Držite se brabro kao i dosiada, pokušajte se dostojnim obrazom neograničenog povjerenja, koje goji do vas ova velika naša obćina.

Što nas najviše veseli kod ovih občinskih izborah jest, što su naši ljudi progledali. Svaki je znao, da glasujuć vrši svoje važno državljansko pravo. Uvidio je naš kmet, da može sam upravljati svojom obćinom, najpadeh pako želi, da se ta pošilna talijanaština u svoje granice sšjera. Svi ste si osvietlali lice, cijeli naš narod u Istri ponosom gleda na dične Buzetane, koji su javno pokazali, da neće više znati za talijansko nametnuti. Talijan neka ide u talijansku obćinu.

Ovi izbori jamče nam za bolju budućnost bledne ova naše Istre.

Konačno vam imam još javiti, da su na 24. maja obavljeni ovdje izbori sducljarah, koji će imati birati dva zastupnika za politički koparski kotar. Mi nismo glasovali, jer se je izbor imao obaviti na temelju starih listinah, u kojih su upsalni premoćni birači, kojih više noma na ovom svijetu. Uz takve okolnosti nemogomo se mjeriti sa našimi protivnic, kojim smo prepustili polje, premda bismo bili lahko pobjedili, da su izborne listine u redu. To svledoče i obćinski izbori.

Tješimo se ipak, da neće protivnikoru pomoći ni buzetški sducljar, jer čujemo, da je napolovicna većina onjgurana za izbor naših kandidatah.

Izbori izbornikah.

Koparska obćina.

Kao što i prošle godine, tako su i letos (18. svibnju) birali većinom sami građani koparski prem imadu oni svoja zastupnika. Pod ovu obćinu spadaju nekoga izvanjska sela (Pobegi, Brtki i Cažari) koja broje do 1400 dušah, naše krvi. Koparčani radili su sva moguća, da nedodje izvanjski puk na izbore. Oni su uspjeli. Nešto protivnički duh koji vladu protiv nam u Kopru, nešto dug a najvećim strahovanjem, zapričelo našim biračim, da dodju vrši svoje izborničko pravo.

Protivnici izabruše 4 izbornika. Medju ovimi je glasoviti Marsich, ujedno gradski izbornik. U ovoj obćini dogadja se kao valjda nigdje, da biraju iste osoba za gradove i izvanjske obćine. Tim se dađe protumačiti pobjeda talijanaška. Spomenuti Marsich izabran je mjesto dra. Madonizze koji je prošle godine izbornikom bio. Osim njega izabrana je dvojica građanah i neki izvanjski birač imenom Furlanić. Protivnički biračah nadošlo je oko 30. Naših samo šaka pa ipak su se pobojali prvi, da bi moglo nadoći više izvanjskih biračah, odatle ono trzanje, ono bjezanje agitatorah gradskimi ulicami. Naši, videći da su u manjini, nisu niti glasovali, što mi odlično korimo, jer se noma nikad dozvoliti neprijatelju jednoglasan izbor, gdje ga je moguee zapričeti. U obće valjalo bi drugom zgodom uložiti više mara i skrbi za izbore. Čemu nam pravo ako se s njim nećemo služiti? Zašto ostavljati protivniku slobodno polje? Ućemo se od njega. Vidjeli smo ga u čisto slovenskih obćinah, gdje mami, ruje i podkupljuje a zašto da mi u svojoj kući gospodariti dopuščamo? Preporučamo dakle izbornikom obćine koparske, napose njihovim prvakom, da se drugi put bolje priprave za izbore, nije bo slavno ostaviti protivniku slobodne ruke a ne pokušati bojne nreće. Hoćemo li, da nam bude bolje, tad nastojmo sami svimi silami, da si bolje stanje pripravimo, jer dok bude tudinj a nam i s našim upravljao i gospodarilo, jaoh si nam!

Piranska obćina.

Izvanjski birači ove obćine izkazali su se prigodom ovih izborah kao i prošle godine. Četiri sela: Padena, sv. Petar, Novaras i Kaštel odlikovaše se iznova, Gospoda piranska pokušati i letos sreću nu i ovaj put njim bijaše uzaludan trud.

Medju protivničkimi agitatorli odlikovao se osobito zem. zastupnik dr. Buba. Moljo je i nagovarao birače, da dodju mnogobrojno birati jer da će nahrupiti Hrvati iz Padene. G. dr. nije se za Padence pravario. Obistinila se njegova slutnja. Na dan izbora bijaše g. dr. osobito radni; njemu pridružio se lanjski drug gosp. dr. Fragničko, nu gospoda ostaše dugim nosom. Kršni Padenci glasovali su svi (30) za našu listu; iz Novevasi isto tako osim nekog Grizona; iz sv. Petra glasovao je takođerj samo jedan birač za gospodsku listu a taj je zavezan doktorom; iz Kaštela bijahu svi (25) za protivnike, koji su njim žurnado platili. Čestitim Padencem, koji su birali što je glava što je liste, lanjske izbornike: dva brata Dilica i dva Grizona — pridružili se dični Novovlašćani i Svetopetarci. Sva četvorica izbornikah je iz Padene. Sani Padenci nudjali su drugovom iz sv. Petra i Novevasi, da postave svoje izbornike, nu ovi nehtjedoše na to pristati, veleć, da valja opet stare birati, koji jur u vatri bijahu i koji su se izkazali kao čvrsti, politički, nepodkupljivi i mušavi. Ovaj krasan čin sebezataje neka služu svim biračim Istre kao primjer. Gdje se radi o obćem dobru, treba uvijek posebne prohibite zapostaviti kao što su učinili vriedni birači spomenutih selah. Živili!

Protivničkih biračah došlo je na biralište samo 26 a i ovi ne biću složni. Jedni birali jedno, drugi druge izbornike, a tuko je i pravo, jer nepravedna stvar nesnije imati dobra uspjeha. Za naše izbornike glasovalo je 57 biračah. Pobjeda bijaše slajnal Dno 20. svibnja osvietlali si lice izvanjski birači obćine piranske; to nam jamči, da će oni i nadalje ostati vjerni svojoj zastavi. Mi njim od arca hvallimo na njihovom poštovanju, nu njihovom rodoljublju. Živili dični izbornici obćine piranske.

Koliko je veselje u hrvatskom narodu Istre pobudio uspjeh pokrajinskih izborah u kotaru Koparskom, vidi se iz čestitakah onim vriednim izbornikom, koje nam dočaje iz raznih strana Istre i koje nize pričebujemo:

Otačbeničkim izbornikom političkog kotara koparskog!

Veselo klik rad Vaše sjajne pobjede, odjeknuo je i po naših pitomih strana. Takovih neustrasivih boracah mi želimo ovaj zapuštenoj Istri. Kada svi izbornici bude tako svestisti i tako čvrsti, lukovima sti se Vi pokazati, tek onda moći ćemo reći, da nam je sinula zora bolje budućnosti. Evala brato! Živili! Izbornici Peroja. (Sljede potpisji). (Nastavit će se.)

Pogled po svijetu.

U Trstu, 11. junija 1884.

Due 9. t. m. sastao se opet istarski zemaljski sabor u Poreču. Od naše petorice, nemoćaše dvojica ka otvorenju na dobu stići jer ne dobiše vjerodajnicah. U prvij sjednici govorio je predsjednik pozdravni govor kojeg zaključio sa: Živio car Franjo Josip, što je sabor trikrat opetovao. U sjednici od utorka imalo se birati u pojedine odbore. Ovaj par neznamo za uspjeh tih izborah.

Istog dana kad i naš, bijaše otvoren i gorički sabor. Prošle godine, prigodom porečkih izgredah, pokazali smo našim Talijanom na talijanske zastupnike goričkog sabora. Medju njimi i slovenskimi zastupnici vladu mir i sloga jer su jedni napram drugim pravedni, jedni nisu od drugih traženi, već rado složno svi skupa na korist zemlje. Kod nas nemože biti o tom niči govora, jer se Talijani, vični zapovjedati i gospodovati, toga dobrovoljno odreći neće a mi, dotično naši zastupnici, nebi bili ljudi, kad bi nepravdu, nezakonitost i nasilje dobrovoljno podnašali.

Spplitski izgredi imadu, kako spomenusmo zadnji put, žalostnih posledicah. Dalmatinsko-iredentsko novinarstvo, hoćelo je radi tih nemirah svu krivnju na Hrvate baciti. U tom smislu se iz Dalmacije brojajvialo i

pisalo. Nu stvar se ima upravo obratno. Na duhovski ponedjeljak na večer ubi Talijan Magliorini iz zasjede Splicanina Šimuna Paica, člana vatrogasnoga društva, koje odiše hrvatskim duhom. Istodobno rani više talijanskih podanikah nekolicinu naših. U sukobu učestvovalo je mnoštvo talijanskih podanikah. Nekoji su zatvoreni. Iztraga se vodi.

Bečke službene novine proglasile su nekoga odlikovanja političkih muževah. Njeg. Veličanstvo podielilo je českomu namjestniku baronu Krausu red željezne krune prvog reda; zastupniku Jirečku red željezne krune drugog reda, a podpredsjednik carev. vicea grof Clam-Martinčić i zastupnici grofovi Belcredi i Berchtold imenovani su tajnimi savjetnici.

U hrvatskom saboru nastavlja se razprava o adresi na kralja, koja bijaše kod posljednjeg zasjedanja mjeseca jenara prokinuta. Razprava trajat će još duže vremena. Sve tri stranke t. j. vladina, neodvisna i stranka prava utiču živo u razpravu.

Ministar-predsjednik Tisza upratio je na podredjeno oblasti okružnicu, u kojoj nalaže, da se svimi sredstvi i u svakoj zgodi prepričeti nasilje, kojim se služu razdražena svjetina kod izborah. U Magjarskoj dogadjaju se naime takovi nemiri i izgredi, i to skoro u svih izbornih kotarih, da sličnim nema pametara. Guje nopo-maže rieći ili dokaz, tuj mora pomoć batina ili kamen, misli si nuduti Magjar, pa udri, gdje god ti se zgoda pruži. Vojništvo i žandarmerija često upotrebljava oružje, pa je jur do sada mnogo mrtvih a još više ranjenih.

Medju Srbijom i Bugarskom nastao je ovih danah razdor. Prigodom posljednje jorbane u Srbiji uteklo je Sebah u Bugarsku. Odavle uznemirivali su srbske oblasti, osobito narod na granici. Srbska vlada zahtjevala je, da se prepričeti tim bjeguncem svaka provala preko srbskih granicah ili, da se jih zatvori gdje god unutar kneževine Bugarske. Bugarska vlada nije htjela tomu zadovoljiti; dapače odbila je protest srbske vlade radi povriede srbskog zomljišta, proglasivši ga netemeljitim. Na to opozva srbska vlada svoga punomoćnika iz bugarskoga glavnoga grada Sofije i tim je prestao svaki prijateljski odnosaj medju kraljevinom i kneževinom. Sviet je vrlo znatiželjan, kako će se ovaj sukob slavenskih državicah riešiti.

Franina i Jurina.

Fr. Si videl Jure kako je »babica« skubla na staren Pazine pešonoga janjčeca? Jur. Ča na dan birme? Fr. Vero ja, Ča ni lepo kumparil e kumparom va kane? Jur. Je, samo je i njemu falila. Mogal je pokrit lopiž al lonac. Fr. Ja, ma bi ga bil večer razbil zač da suo s njim drugi zapovedali. Jur. Ča je bil va kumpanije? Fr. Je, bil va uzance. Fr. Bog mu se smiluj! Jur. Amen.

Fr. Ala Jure moj, svaki dan se čuje lepših. Jur. A ča je opet novega?

Fz. Prošel sam tamo kroz Tinjan baš kad su finili balotacijoni, i vidih svakog drugoga preobučena; popitam što je, tko su ovi? Pak su mi rekli, da su ovo sve žudih, tako, da skoro nisam imelo kamo pljunut, ako ne na zidima.

Jur. Per žbio dunke na kuntradi jih je malo.

Fz. A samo tri, a u samom gradiću jih je sedam, tu ti je barbi, ne vodi, zmani, kumi i paši, jednom besedom, sve jedna klapa.

Jur. A Sv. Petar i Kringa?

Fz. Svaki po četiri, to dela osam; dunke Tinjanci moru svagda kad čuju, i u svakoj seduti već nego li Križnici i Supetarci skupa.

Jur. Na ta način da, ali po Jurića to nije pravo; ja mislim, da bi jih bilo desti dva, najdalje tri u gradiću, pet vani na kuntradi, a u Kringi i sv. Petru svakom pet, po razmjernu pučanstva.

Fz. A mō per la galija! ma krmjeli i šarenjaki moraju svi bit, pak potle ako je još kakovo mesto nadopune s kmetom.

Jur. A ča čes, rekli su Consumatum est.

Fz. Da, da po Mariću pravo; su rekli, ač su desti skončali, pojili i konsumali.

GOSPUDI

Istarska gospodo,
Svati samozvani
Slobode i pravde,
A pravi tirani!

Vaša je sloboda,
Kovati bez brige
Istarskom Hrvatcu,
Sužanstvu verige.

Tko se tlačit neda,
Taj je prot slobodi;
Ja napredak njega
Majka neporodi!

On li mora vašim
Klanjut se kumirom,
I vaše slobode
Pasti pod sjekirom.

Kakav zakon, kakva
Tjerate vi prava,
A u Istri, gdje se
Naša ori slava?

Tko hrvatske traži
Sudove i škole
Na istarskoj zemlji,
Tog moždžani bole.

Istra j' talljanska,
Talljanska mora,
Velite, i ostad
Od Učke do mora.

Istra j' i hrvatska,
Krik našeg je roda,
Hijela li nehtela
Istarska gospoda!

Istarski sabor.

Poreč, 9. junija 1884.

Istarski sabor sazvan carskim patentom od 2. junija otvoren je danas u podne.

Predsjednik dr. Vidulić pozdravi prisutne zastupnike, reče, da je stalan, da će svi bez razlike nastojati o dobru pučanstva i složno.

Cesarska vlada i zemaljski odbor, da će predložiti nekeje zakone u stvarih gospodarstvih i zdravstvenih. Razpravljajući toga, da neka bude trezno i složno za umaljšiti zlo, a povećati dobro.

Pozivlje sabor, da se spomene Njegovoga Veličanstva cesara pod okriljem kojega se može raditi za dobro zemlje. Zastupnici odgovaraju sa *Bona*, naša sa *Viva!*

Predstavlja spboru carskoga komisara **Biskup Glavina** izpričava se, da ne može doći.

Ordinarijat porečki javlja, da je obdržavana svečana služba božja prije otvorenja sabora.

Dr. Bubba i **dr. Doblanovich** imenovani su blizječnici dok se konstituiraj sabor.

Zastupnik **Slavoj Jenko** pozvan od predsjednika neka reče "prometito" da će vršiti vjerno svoje dužnosti i pokoravan biti zakonom i caru, reče hrvatski obdučjem. — Ovaj put nije bilo vikjana.

Konstituiranje sabora odgođeno je, dok dođu i ostali zastupnici.

Pučanstvo grada vlada se mirno.

Od sloveno-hrvatske stranke bili su na prvaj sjednici **Zamlič, Jenko i Laginja**. Ovaj put biti će u saboru govora, kako da se utvrde službe kod občinah; onda neki zakoni, da se učine gospodarstvska društva u svakom kotaru i druge manje znamenite stvari.

Različite viesti.

Izbori zastupnikah. Na drugom mjestu govorimo o izborih zastupnikah u koparskom i voloskom kotaru, ovdje pak spominjemo nekoje potankosti o samom izboru.

U kotaru: Volosko biralo se 7. t. m. jednoga zastupnika. Zastupničku čast u ovom kotaru obnašao je sve do predzadnjeg saborskoga zasjedanja g. **Kanonik A. Sterk**. Poznato je našim čitateljem, kako bijaše njegov izbor uništen. Gosp. **Kanonik nije mogao radi poremecanja zdravlja kandidature više primiti.** On je uvidio, da nebi mogao točno i sudu svoje dužnosti odvršavati — kao što je to prije uvijek i svuda činio. Nu nije nam za danas namjera, da o njegovom postrvnom saborskom radu govorimo. Vratimo se ka izboru. Narodni predložnik na izprašnjeno mjesto bijaše g. **Slavoj Jenko**, trgovac iz Podgrada. Kano uvijek, birali su složno i ovaj put narodnog predložnika oni čestiti izbornici. Gosp. **Jenko** bijaše izabran, *jednoglasno*. Slava izbornikim!

U kotaru koparskom biralo se istog dana dvojicu zastupnikah. Poznata su jur odavna obojica. Njih je također prošle godine porečka većina kući poslala. To su gg. **Spinić i Zrivanec**. Kao što se narod prigodom izbora sudicijarh izvajio za stare kandidate, tako su njegovi pouzdanici, izbornici, bivše zastupnike i izabrali. Od protivne strane došla samo četvorica izbornikah. Vode talljanske stranke su valjda uvidili, da njihova nepravedna stvar nemože pobjediti, pa su nekolicinu izbornikah kod kuće zadržali. Tako je i pravedom. Čemu mučit narod? Pa da bi zašto, nego za stvar, koja je nečista, neplemenita. Ona četvorica uložila protest. U protestu kažu, da neće birati, jer da su tuđinci. *Kranjski popanzi* za izbore agitirali, da se popovi neimaju mješat u izbore, da su isti učitelji za narodnu stranku radili itd. Je li mogla uzaviti komisija ovakav protcat? nije isto put ni. Zatim se je prešlo na sam izbor. Biralo je 49 izbornikah. G. **Spinić** dobi 49 glasovah, a g. **Križanac** 48, dakle *jednoglasno* jedan i drugi, jer ovaj posljednji nije hotio za sebe glasovati. (G. **Spinić** ne bijaše izbornikom).

Nakon izbora bijaše skupni objed. Izbornici, većinom posjednici i seljaci, bijaše izvnmredno oduševljeni. Nazdravljalo se biračom, izbornikom i zastupnikom. Oni su svi to zaslužili; i mi se pridružujemo srdačnim: *Zivili!*

† Martin Vlah. Jednu od najpoznatijih obiteljih u našem Kastvu zadesila je velika nesreća. Obitelj Vlah izgubila je prošlih danah svoga poglavicu, čestitog starinu **Martina Vlah**a. Pokojnik bijaše kroz više godinah glavatom obćine Kastva, koju je čast uvijek bezplatno obnašao. Kano i brat pokojnikov, nezaboravni **Vjekoslav Vlah**, dekan Kastavski, prionu i **Martin** uz narodni pokret u Istri, pa je vazda zborom i tvorom podpomogao svaki narodni podhvat istarskih Hrvatah. Bijaše dulje vremena sudbenim delegatom, te je u tom svojstvu svuda hrvatskomu jeziku prednest davno, najpnce dopisujuće sa oblastmi u hrvatskom jeziku. Pokojnika oplakuje rodбина i mnogobrojni prijatelji a i mi kličemo plemenitomu i dobročudnomu starinu: *lahka Ti bila zemlja i vječna spomen!*

A još njim nije dosta. Obćinl (recte **Clarici**) tako je gospodario sa obćinom lužetskom već više godinah, da se Hrvati one obćine prodramili i odlučili sviim silami shvatiti ga u načelnikva. O njegovu gospodarenju pisao je i sam **Kvarner**, nepovoljno. **Približili se** izbori, a **Kvarner** preporučio za načelnika **Petra Cerovca**, advokata bez firme, koji da će s krčeviti za dobro obćine. Mi smo upozorili uredništvo, da se neda zavajjati. Uredništvo pripovjeda nam u zadnjem broju, da je svoj dopis dobilo od osobe preporučene po vrlom hrvatskom otačbeniku **Istraninu**. Žali ako se je zlorabila njegova dobra vjera. Dodaje da **Cerovac** kandidira proti **Klaricu** preporučenu po naših narodnih protivničih. Svršuje: ako neima oirešita pristaje hrvatske stranke, tad je med dviml žil izabratl manje.

Odvraćamo opetujuć šlogod što smo rekli zadnji put.

Clarici i Cerovac su mužl iste družbe. Onaj je možda nešto praktičniji, ovaj nešto učeniiji.

Clarici bio je dosad više godinah ne samo načelnik nego i često kandidat talljanske stranke za pokrajinski sabor uz gospodinin **Delbela** iz Koprna, sadašnjega prisjednika zemaljskoga odbora. **Cerovac** prijatelj **Delbellov** nikad se nije protivio tli kandidaturi dapače što je mogao popudjino ju je.

Jedan li drugi članovi su *politikoga* istarskiskoga društva, koje smjera na zator hrvatsva u Istri.

Istra, list istrijanskih vladajućih krugovah ne preporuča za načelnika **Clarici** a dapače je proti njemu, dočim je uvijek prije za njega bila. Znajuć da bi taj list kao i oni koji ga uzdržuju utopili sve Hrvate Istre u žilci vode, da njim je moguće, za što taj okret?

Jer **Clarici** već nemože zastupati Interesah talljanskih kako bi mogao koji

drugi, jer je prvi izgubio porjenje, jer prvi u neradu obćinu ostavlja, jer je u obće nemoguo. To je obćeniti postupak **Talljanah u Istri**, u obćinah više hrvatskih kojega **Kvarner** nepozna. Kad više, da je jedan nemože već dalje, da jih je dosta učinio, da je puk upoznao kamo ga vodi, tad predlažu drugoga psujuć makar na prvoga, da tako zavedu puk kumu se narine druga osoba, a latimi načelil koja goli prva, da pak pošle tri ili šest godinah istu igru zaigranu.

Hrvatska stranka ima pošle teške obćinske izborne borbe 20 zastupnikah, talljanska 10 i tih težkom mukom. Među timl 40 na prvom je *mjestu Cerovac*, među njim je također **Clarici**, kao i svi vladajni Talljaniše one obćine. Obojica u jednoj listi, talljanskoj proti hrvatskoj. Pak te liste čovjeka, da Hrvati načelnikom izaberu? I to imajud svoju većinu?!

Kod pokrajinskih izborah pobjedila je lista izbornikah talljanskih. **Clarici** a predložnik su opet Talljani za kandidata. Zadnji hip doznajemo, da je **Cerovac** bio u Koprnu, da se s koparskim Talljanid govori kako bi **Clarici** i njegov drug kandidat laglje prodro kod izbora proti kandidatom hrvatskim.

Bit će valjda dosta.

Izpitl usposobljenja obdržavani mjeseca aprila i maja na koparskom učiteljskoj. Za *hrvatske* škole usposobljeni su gg.: **Dukić, Manušaj, Sepić, Tončić** i **Zio** te gospodjica **Defranceschi**. Za *slovenske* gg. **Bogatec, Ergle, Debenjak, Hraat, Makurović, Sila, Silve, Strukelj, Vodopivec, i Weber, te gospodjice **Čuk i Ingerl**. Za *talljanske* gg. **Bassa i Lucovig, te gospodjice **Baumgartner, Buech, Couulloh, Likar, Melika, Orbanich, Spangher** i gospodjicu **Tessarlin**. Od svih svih, četvorica mužkih i jedna ženska, opetovali su izpite. Od onih što su se ovaj put prigladili k izpitu, dvojica su propali za pučke škole i jedini za građanske. Od imenovanih usposobljenih, gospodjica **Defranceschi** položila je izpite i za slovensko škole, pa i za njemačke kao što i gospodjica **Ingerl** i gospoda **Debenjak, Makarović, Sila i Silvec**. Iz hrvatskoga jezika položio je izpit spomenuti **Bogatec**. Vredno je još spomenuti **Božar**, da je g. **Sepić** usposobljen sa svjedocbom broj **jedan**, a tako i gospodjica **Couulloh**. To su prvi slušaji odkad u Koprnu na novo urađeno povjerenstvo obatoji. Prvi je Hrvat, druga je hrvatskoga porijekla, a sigurno nije sama kriva, što se hrvatskomu jeziku bar dosad učila nije: Čestitimo obojici, pa i svim ostalim koji nas poznaju.****

Advokat istarskih talljanskih trčanski Cittađino o kojem smo u predzadnjem broju govorili, kako je naime držovito napao slavenstvo **Primorja** i g. zastupnika **Vitezlića** i smjeseo brauto istarske talljanskih, doživio je ovih danah grozan poraz.

Trčanski lješčnik g. **dr. Clatto** navajlivo je dulje vremena u svojem časopisu *«L'Alaharda»* u *«Cittađino»* dotično na njegovog urednika g. **A. Antonza**. Ovaj mislao, da je tim njegovo poštenje uvredljeno, zružiti g. **dr. Clatto**. Prošloj čedna obdržavala se razprava pred trčanskim porotom proti g. **dr. Clattu** i g. **Bechtingeru** uredniku *«Alaharda»* radi uvredle poštenja. Porotnikom bjhaju dana sledeća pitanja:

1. Je li obtuženik dr. Clatto kriv, što je pisao i objelodanio u časopisu *«Alaharda»* sledeće:
  1. **A. Antonaz**, ti si klevetnik i proslak, najodurniji izmedju ljudih.
  2. **Danas** ti udaram na čelo žig proslatstva, klevetništva i špijuna te izjavljujem, da nću više uzeti tvoje u ruke, da se neokaljaj pišud tvoje imev.
- II. Je li obtuženik g. **Bechtinger** kriv, što je pisao i objelodanio u časopisu *«Alaharda»* sledeće:
  1. **Jedan A. Antonaz**, novinar, vriedan prezira kano nitko drugi, čovjek sa dviml obrazl; čovjek koji prodaje svoje pero i svoju savjest onomu, koji mu više nudja, onaj koji je ocrnilo uspomenu najpoštenijih mužovah; koji je uvijek zastavljao ljubav i blagostanje domovine svomu trubu. Bide pogrdno. Dulja:
  2. **Sada, Cittađino**, neđemo ti dati mira ni otpođinka, dok nebudu mjesto riešeno tvoje prijave prisutnosti. Dalje: *«Nastavljaj samo Cittađino svoj put lažu, sa nepouzdanjem na čelu i izdajstvom u sreu, sa razstrovanjem savješću, griznjom duše i radi vjerojamstva, ako ti Bog ne podilel malo one srčanosti, koju je imao Juda koji, pokajaj se radi izdajstva Isusa, objesio se na stablo».*
  3. **A. Antonaz** ... poznavajuć da se vrlo dobro ... jeste li razumlili **A. Antonaz**? U *Tratu* i mnogo dalje poznat ste kano čovjek nepošten, slabog pošanaja, podkupljiv novinar, odjnik i neprjatelj našeg mjesta. A sada spletkarite slobodom, stražite vaše mrieže, kujte okove, izvradajte izjavie ... mi čemo vas prezirati.
  4. **A. Antonaz** tjerao naravnim nagonom na silnna djela, očerkivao je valjda, da će mu se odavlati njegovi protivnici, da uzmogne i njih pred sud povući —

dalje — *«zloglasan A. Antonaz, predmet sveočeg prezira čitavog pučanstva Trata* koga novine tatam kraste bez da otvori usta» napokom ostid me je za svoj činosip, koji je prisljilen tako duboko pozivil se, da se mjeri sa jednim **A. Antonzem**».

5) *«Mođ časopis, kojim ja ravnam i za koga odgovaram, posvećim se slaze sa naselovi kojima te podario dr. Clatto ...»*

Na sva ova pitanja odgovorili su porotnici sa 8 glasovah sa 4 da i 4 ne. I. porota riešila je obtuženice od obtuže; na temelju pravorieka proglašeni bljahu dr. Clatto i Bechtinger nekrivimi a g. Antonaz odsudan na troškove parnice i na 337 for. troškovah obtuženikah i napokom na druge troškove, koji će se putem civilnim likvidirati.

G. Antonaz izkusio je ovom parnicom, da mu malo pomazu ona njegova razbacivanja o liberalnosti i pravednosti, kojom je tobož on i njegov časopis zadojen. On velli pred porotom, da je liberalan i pravedan a i Istri brani i podržaje najveću nepravdu; zagovara bezdušno i nepravdom postupanje istarskih Talljanah proti našemu kmetu. Kako je moralo biti pri duši gosp. Antonzu kad mu je g. Clatto predbacio, da je iz stavenkoga Oprijla, da je izdajca?! Mi smo nedavno izrekli svoj sud o *«Cittadino»* ter priznajemo, da bjhismo napravim ujemu mnogo blažiji nego dr. Clatto. Nušim Talljanšem, naposa obćini u *Poreču* čestitimo na njezinom pobratiml i zagovorniku u *Tratu*. Očekujemo od nja, da će čim dozna za nevolju svoga druga u *Tratu*, izdati u crnom okviru. To zabljiva zahvalnosti!

Iz Močencioh javlja nam govodja tamošnjeg sinucljalne postaje, da nobijaše moguća priteći u pomoć od njihove strane onim nesretnikom, koji su nužili prošlog mjeseca grob u moru nedaleko **Lovrana**, jer da su za nesreću doznali tekad drugog dana.

Imenovanje. G. Filip Abram. savjetnik zemaljskog sudista u *Tratu* imenovan je savjetnikom prizivnoga suda (**Apello**). Čestitamo od srca gospedinu savjetniku.

Javna zahvala.

Prečastnomu svečanstvu, slavnomu glavatstvu obćine Kastva, gg. obćinskim činovnikom, g. **dr. Kornmülleru**, svim prijateljem i znancom, koji su pokazali toliko sučutja u vrijeme bolesti, najpnce prigodom smrti i pogreba milog naroca **Martina**, izrazuje ovim najdubljju i najsrdačniju zahvalnost.
Kastav, 6. lipnja 1884. Obitelj Vlah.

Pomorske viesti.

Kretanje austro-ugarskih brodovah u tu i inozemstvu.

- Dođerili u:
- Trat 1. lipnja. Szapary, Jeletić iz Glasgova. Arna, Lincor iz Maloga Ložinja. Stefanio, Randić iz Anverse. 3. Nuovo Clinaco, Tomannović iz Maratonali. Columbus, Monogho i iz Nizze. 8. Isia, Vidulić iz Maloga Ložinja. Romolo, Soppa iz Vozleza — Rieku 30. svibnja. Vjeran, Randić iz Čette. 5. lipnja. Stefanio, Randić iz Barrowa. Celestiano, Turina iz Port-Vandré. — Maršlja 30. svibnja. Libertas, Jurčević iz Batuma. 1. lipnja. Ara, Suttora iz Port-Vandré. Zelna, Suttora iz Rušicpe. — Royal 26. svibnja. Gloria, Prohmuda iz New-Orelansa. — Guastotova 31. svibnja. Onojnak, A. Jelenčić iz Cljepe iz Čette. — Partau-Prince 21. travnja. Mario, Peršić iz Maršlje. Roney, Maraglia iz Havre. — Trinidad 4. svibnja. Ljubidrag, Katakafotić iz St. Thomasa. — Livorno 27. svibnja. Pietro Bošković, Kaluhdorović iz Muršice. — Glasov 29. svibnja Tabor, Randić iz Bordeauxa. — Capu-Hall 2. svibnja. Beautiful Star, Peršić iz Bordeauxa. — New-York 18. svibnja. Nimrod, Jerolimčić iz Havre. — Falmouth 30. svibnja. Sušak, Randić iz Maršlje. — Miletke 3. svibnja. Glusto del'Argento, Ragusin iz Temrićek, Adrastova, Tonačić iz Batuma. — Genova 3. lipnja. Nebaj, Večerinca iz Batuma. Santos 2. svibnja. Sosip, Vukosović iz Trata. — Carigrad 23. svibnja. Tactio, Stangher iz Batuma. Bico, Katarinčić iz Od-seo. 24. Frat-ll F. Feronza iz Od-seo. 27. Miletka, Trojanović iz Batuma. 6. lipnja. Volunter, Maricid iz Trata. — Caen 21. svibnja. Potkica, Korkova. Viala, Storf iz Maršlje. 4. lipnja. Grad Zagreb, Marušić iz Glasgova. — Montreal 5. lipnja. Ariete, Šarjanović iz Port-of-Spain.

- Objedriti iz:
- Trata. 4. lipnja. Stefanio, Randić iz Rouen — Rieku 30. svibnja. Miroslav, Mikuličić iz New-York. 31. Rajmund, Blazević iz Maršlje. 5. lipnja. Tartaro, Pregel iz Čette. — Port-au-Prince 9. svibnja. Miro, Peršić iz Aquinu. Roney, Macelja za St. Marc. — Midesbrō 27. travnja. Jokat, Gotardi za Rieku. — Morant-Bay 28. travnja. Robert. Margelid za Trata. — Port-de-France 7. svibnja. Joseph, Ivančić za Cadix. — Capu-Hall 30. travnja. Follia, Gratenouda za Havre. — Rouena 29. svibnja. Celestino, Pajkurid za Svansoo. — Bordeaux 29. svibnja. Tizza, Morović za Barrow. — Kardif 31. svibnja. Lea, Kerebić za Cape-Town. — Guastotova 1. lipnja. Onojnak A, Jelenčić za Hull. — Hamburga 31. svibnja. Javor, Urlič iz New-Castle. — Trapani 28. svibnja. Regant, Perić za New-York. — Carigrad 23. svibnja. Tactio, Stangher za Trata. Bico, Katarinčić za Trata. 26. Fratelli F. Fe-Bico, Katarinčić za Trata. 26. Fratelli F. Fe-Bico za Batona. Henock, Buntlić za Odesu. 28. Miletka, Trojanović za Trata. — Sofkidea 30. svibnja. Irono, Paskvan za B-Ayres.

Lista urednička.

G. dopisnik (Luca i Mara) iz Puljske. Nemožemo tišati, jer je odveć osobno naravi, javit nam, hoćemo li u predpjatu ona 2 for. G. dopisnikom. Ispirite se, radi praoblina materijala o izborih, moralo je što šta zaostati.

Lutriski brojevi

Trst	10	43	12	22	25
Lince	19	67	6	83	12
Buda	76	37	68	30	44
Innsbruck	3	75	74	14	35

od 7. junja:

Prag	1	19	24	72	15
Hermanstadt	67	60	84	30	87
Lavov	75	28	63	73	40

TRGOVAČKE VIESTI.

Kaca nizke cene. Rlo od fr. 50-63, bolja f. 70-95, Laguiria f. 70-80. Portorico f. 94-115. Moga f. 107-118.

Cukur prve Marke gotova roba od fr. 26.50-29.

Ulye obično za jelo f. 44. - Dalmatinsko f. 44-49. Talljansko fino f. 70-89 po kvakodji.

Riza talj. f. 15-22; englezka f. 11-18.50 Bakalar f. 24.

Petrovi ćvrtlo drzan po 9.90-10. - u barih; f. 12. - u sanduoh.

Mast svinjeka prava po f. 65. - englezka f. 61.

Stanina slabo tražona po f. 61. - Maslo f. 70-95. - Loj f. 41.50 Naranča 111-moni od f. 2-4 sanduk. Rožidi f. 5-0.50 Lješnjaci f. 35. - Grožđje Sult. f. 19-23. Smoke f. 13-16. - Gralak f. 10-13. Pasulj f. 11-15. - Leća f. 13-20. - Vuna bosnanska f. 105-115. Istarska f. 110. - slabo tražona.

Kože strojene f. 140-160. - Volovska surove f. 40-55. - Janjeća 100 kom. f. 75-115. Začeje f. 24-35. Ljes življa tražona, a cene uzdržane. Sieno 1300 nvč. do 1.75. Šlites bosnanske i hrvatske f. 24-28. Pšenica f. 9.25-9.1. Kukuruz vlnski f. 7. 20 do 7.30. Banatski k. - 8.25. Hrvatski f. 7.75. Raž f. 7.02. Zob munjarska f. 7. - Hrvatska f. 7.50 - Arbanaska f. 6.25-7.

Tržišna bursa: dne 11. junija 1884.

Austrijski državni papiri f. 80.45-80.55 isti u srebro f. -; isti u zlatu f. 102.50; austrijanska renta for. 95. - Dionične narodne banke f. 859. - Kredit f. 308-309; Lloyd f. 620.

London 10 lira sterlina for. 121.30-122.25; Neapoloni f. 9.07 c. kr. cekini fr. f. 72; državne marke for. 59.80-59.70; f. 72; pcepke fr. 48.30-48.40.

Vojnička pripravnica LATOSZYNSKI-A

od godine 1869. postojala i od visoke vlade ovlaštena za jednogodišnje dobrovoljce, kadete i pričuvne oficire.

Via Valdirivo Nr. 18.

Onoj mladog gospodi, koja prvim oktobrom kano jednogodišnjih dobrovoljci u c. kr. vojsku stupiti kane, preostaje vrijeme samo do konca septembra t. g. da se priprepe za dobitni ispit. Primaaju se novi pilotni dnevnice od 12 do 2 sata u školskih prostorijah, gdje se također dobiva program i imenik 600 pilotmeha, koji su dobili uspjehom ispit jednogodišnjih dobrovoljaca položiti.

Ručna mlatila

prve vrste dobivaju se po cloni, isto tako strojevi za veti i čistiti žito kod

Schiwitza i Comp.

Frot, Via Zonta 5.

Objava.

Podpisani člani se obznanili, da je ovihšten prodavati od prvoga arlemakog diou. vinarskog društva u lloku glavovito arlemako vino u bacval i butlljari; kao i na svih svjetskih izložbah odlikovano živoviolu i Cogneku.

Istodobno razpucavaju na veljko i malo izvratu, sa zlatnom kolajnom na trčdonskoj izložbi nagrađjen sir (kravčić 1/4, kilo) od g. grofa Jos. Draškovića u Blurgu, izvrsavaju naručba po najnižih cienah.

G. Vušković, u Trstu.

Nepogrješivo!

Svak dobije imena natrag, kod koga bi moj sigurno djelujući

ROBORANTUM

(crastvo za bradonati)

bezmješan ostao, tako tako sigurno djeluje protiv čelazosti, upadanju kose, neravnosti osjetljiv. Uspjeh vjčan putnim troujem uzajuče. Originalna boca po 1. for. 50 nč. i bocu za probu po 1 for. šalje

J. Grolich u Brnu.

Roborantium opetovno upotrabljen pokazuje također dobar uspjeh protiv slabosti i glazolaji.

Glavni depot za Primorje u Trstu: Patar Sluovih, farmacia ul. Marine, Via Sanita broj 13 - U Rovinj: G. Tromba, lekarnik.

Zadar: N. Andriović, apot. - Split: N. Aljinović, Goria: C. Cristofolotti, apot. - Rijeka: C. Šilavica, lok. Pul: A. Rodinac. - Sarajevo: Ed. Pleyela, apotekar k caru austrjiskomu. - Novi Sad: G. Plučića, apot. - Zagreb: C. Arzavin, apot. - Tamo sa moža također dobiti Eau de Hle. izložno sredstvo ljepote, koje uzdržuje i bjeleću puti. Ciena 85 novčica. - Baquet du Serrail de Grolich, von. za rabece i elegantni sviet. Ovo je bjeber svih vonja. Radi vuzredno lijepe sprave, sluzi i kao dar za Božić i imendan. Ciena for. 1.50

Pronadjeno!!

Neumornom iztraživanju dr. pl. Bendena posrećilo se konačno pronadi

mastilo za vlase

od koga se može kazati punim pravom, da posve odgovara svojoj svrati. U najkraće vrijeme pomoziti i okrepiti to mastilo viane i bradu i zapriječuje izpadanje istih.

Izumitelj jamči za siguran uspjeh.

Ciene po flakonu for. 2. - Pravo nepotvorno može se dobiti jedino u ljekarni G. Zanetti u Trstu i la Nuova br. 27.

Bogato skladište

željeza svake vrsti, dužine i veličine, ociela, žute miedi (qšina), olova, bakra (rama) (qsonra (oinka), željezino prosto i fino radjene, orudja za razne zanate i obrte, poljodjelskog orudja, raznih sprava za kuću i brodove, vaagah decimálnih i stolnih

preporočaju

Chevesich i Milovcic

Palazzo Carciotti u Trstu.

NB. Sva se domaća (tuzemska) roba razaslija' slobodna od carine i po najnižih cienah.

Cviet proti trzanju,

po dr. Mallicu.

Ja odlučno najbolji lietik proti kostobolji i reumatizmu, trzanju po udili, bolest u križu i žlvecih, otetih, utvranulim udon itd.; ako se ubi i kratke vrijeme prestane posveima trzanju, što dokazuje mnozina zahvalnica. Traži se samo scetel (obrah, znanje) proti trzanju po dr. Mallicu uz priloženo suzanje; i. staklenica 50 nvč.

Zahvala.

Gospodinu J. pl. Trnkoziju, lekaru u Ljubljani,

Moja je mljka od kostobolje na nogi silno trpla i razni domaći lijekovi bezuspješno rabila. Pošta se je puko bolest što dalje svo vedna pogoršavala a ona nije kroz više dannah više na nogu stati mogla, sjelom se na vaš dr. Mallicu kostoboljni lietik za 50 nvč. to si ga odmah naručim. I u letinu imao je čudovit uspjeh da se je mljka nakom što ga je kratko vrijeme upotrabljavala prave tolikih bolih otopadila. Punitim osvjedočenom priznanjem dakle dr. Mallicu kostoboljni cviet kano izvratni lietik to ga garantno bolesnici u mljnoj bolesti preporučam. Vašoj blagorodnosti izričem pako najzardadaju nalvu; avim štovanjem.

Franjo Jug,

posjednik u Šmarji kod Celja.

Planinski bilinski sirop kran'ski.

Izvratni proti kašlju, helpaciji, vintobolji, prenoj i plućnoj bolesti; i staklenica 50 nvč. Korisniji nego li svi u trgovini se nalazdoi siropi.

Krv čisteče kuglice o. kr. povi.

nebi smjele u nijednom gospodarstvu manjkati; one su već štud puta pomogle kund je boleć zavoren, kod glavobolje, kod anurizma uhi, pukvaron želuca, kod jetrih i bubržnih bolestih; uskauuab po 21 novč. Jedan zamotak sa 6 skatulah i for. 5 novč. Razaslije se samo jedan zamotak.

Gori navedene specialitete, koje su mnogoljetnim iskustvom kano osobito uspješno pripoznate, imade uvijek čiste u zalogi i raspodijla odmah poštariskim pouzedom.

ljekarna Jul. pl. Trnkozija - pri samorogu - u Ljubljani, Mesdni trg br. 4.

3000 ostanakah sagovah

(10-12 metarab) šalje uz pouzeće komad po 3 for. 80 nvč.

L. Storch, tvorničar u Brnu.

Tvar, koja se nebi dopala, može se zamjeniti.

5000 odrezakah sukna

(3-4m.) u svih bojah za celele mozeće odjeće, šalje pouzedom po 5 f. odrezak.

L. Storch u Brnu.

Tvar (sukno), koja se nebi dopala, može se zamjeniti, Uzorci se šalje za marku od 10 nvč.

Brza! sjegurna pomoć za bolesti želudca i njegova posljedica.

Obrana zdravlja

ovial gotovo o začuvanju i popijčenju probase, jer ova je glavna podloga zdravlja, ta koji bolestom toli duševnom dobrotavju. Najbolji domaći lietik za uređiti probavu, primjerenio mješanje krvi i odstraniti nezdrava čestica krvi jest već odavna poznati i obiljubljeni

dr. ROSA životni balzam.

Priredjen je od najboljih, ličičnih najkrijepih celencinah i izkazao se osobito kano sjegurna pomoć kod neradne probave, kod odgajavanja, nadimanja, želučane, kod bolestih u želu i želudcu, želučanom krču, prepuzijenom želuca, kod analele krvi, hemoroidah, žestih bolestih, kod bolesti u travi, hipohondrije i melanholije (slabost probave); on oživljuje uje djetinost, prolaro, čisti krv te dobiva dobru tvaru ino va silu i zdravlje. Uvalled ova izvratna vlastitost, postao je sjeguran ljudski domaći lietik a radi toga avuda je poznat.

1 staklenica 50 nvč. dve staklenice 1 for.

Na tucade pohvalnih pismah, lahko svaki pročita. Šalje se na frankirana pisma ne svo strano uz pouzeće imena.

Gospodin Fragner!

Molim Vas, da mi pošaljete poštom 10 staklenicah dr. Rose životnoga balzama. Ovom zgodom Vam javlam, da ja toj lietik istan, jer pošto ga rabim svu 3 mjeseca, noćim likavce bolesti u želuca, koji me je bilo 10 godinah. Isti lietik ozdravio je i moju supruhu, koja je bolevala preko 10 god. u jetli, a sada uzdržava i moju djeću u zdravlju i čuva ju osobito od zimice, koja je ovdje tako česta. Primite gospodine ovo u znak mojeg visokog štovanja, kojim se bilježim

Kazimir Masulski
narodnik težakijem, podučca u Alkeineu u Šebju.

OPOMENA!

Da se izbjegne nemilim zgodam, prosim av p. n. g. naručiti, neka zahtijevaju izrično dr. Rose-a životni balzam iz ljekarne B. Fragner-a u Pragu, jer savi opazio, da su dobili naručeno od više strana neuspješnu smjesu ako su tražili jedinstavno: životni balzam a ne izrično: dra ROSA životni balzam.

Pravi dr. Rosa-a životni balzam

dobiva se samo u glavnom skladištu B. Fragnera, ljekarna "kernoru orlu" u Pragu, ulicu "Spornergasse Br. 205-8."

U Trstu: P. Prendini, G. Foraboschi, Jak. Sornvally, Ed. v. Lellenburg i Ant. Suttina, llokarnici.

U Zndru Andriović N.: Rieka J. Prodram; Dubrovnik J. Aljaković; U Hrvatskoj i Slavoniji: Stjepan Hekarne; Zagreb Arzavin C.; H. Jasklavic (gornji grad); A. E. Miletovina, brada; M. L. Finkh; Fr. Perket. Svara, Gradiska St. pl. Varičić; Belovar Mikošić, Opatič J. G. pl. Dlenec. Brad u. S. N. B. Ruković; Gornje V. Vouk: Janka Ed. p. Tomaj, Trzin Ed. Tollovic, Karlovac G. Fludeš, Ed. pl. Slavojević, Križevci L. Brotsky, Avitost. S. Bachorczyk. Nova Gradiska D. Dlenec. Odrač V. Čantek Ogutina Jos. Finkh, Petrovarčin Deod. Erbon, Pregrada H. Billnau, Švabak J.; Wertheimst. ul. Valpara Al. Daszatyhy Vinokoci Fr. Herzlj, Vukovar, Fer. Kirchbaum. Varaždin A. Russy. Zupanje Malter A.

Sve ljekarne i voće trgovine sa materijalnom robom u Austro-Ugarskoj imadu skladišta toga životnoga balzama.

Tamo se također dobije:

Pražko domaće mazilo

proti oteku, ranam i svakojakoj upali.

Ako se ženam prva upala, ili otrdnu, i kod svakog oteka, kod crva u prstu, za noćki, kod izvrtulju, kod moroke (narvjo) kosti, kod reumatiznog oteka, kroničnu upalu u koljenih, rukah i ledjlih; ako si tko nogu izvino, proti kurjem oku i potu noguh, kod ranjenih rukuh, proti lišajem, proti tekućim ranam, otvorenim nogam, proti raku u upali kože, nelma boljega mazila nego li je ovo.

Zavoren otek brzo se izliči; smrad koji iz oteka teče, izveče av mazilo brzo i ranu izliči. Ovo mazilo je radi toga tako dobro, što odmah pomoziti i rana se prije ne sceteli, dok nije ran gnoj i nije izvuden. Zaprieči također rast divljeg mesa i čuva od upale. Također ublaži bolest. Otvorono i tekuće rane moruju se mljčanom vođom izprati, zatim se na nje ovo mazilo priljepi.

Skatulice se dobivaju po 25 i 35 nvč.

Balzam za uhi.

Po mnoglihi pokusih pokazao se ovaj balzam kano najbolje sredstvo; on odstrani naglušnost te po nemu zadobije opet izgubljeni sluh i. staklenica 1 for. a v.

Medjunarodna linija

iz Trsta ravno u New-York.

Veliki parobrod prvoga reda plove na toj liniji ravno u New-York, prvo primaju putnike i trgovinu uz najniže cene i uz najbolju usluzbu.

U New-York - Odlazak iz Trsta.

Parobrodi:

- "East-Anglia", 3100 tonah dne 5. Julija.
- "Germania", 4200 tonah dne 20. Julija.

Putnici neka se obrate na:

J. TERKUILE

generalnoga agenta za putnike. Via dell'Arsenale Nr. 13, Teatro Comunale u Trstu.

Kajuta za putnike 200 for. - podkrovlje 60 fr. - Radi vožnje trgovinu imo se obratiti na **Emiliana d'Ant. Poglajona**, generalnoga agenta.

Budimska gorčica

Preporuča se od najprvih ličičnih strokovnjakah tudjih i domaćih, kano najuspješnija djelujuća voda gorčična za čišćenje krvi i za blago čišćenje želudca. - Može se uvijek dobiti svježe punjena u svih trgovinah sa minimalnom vodom i ljekarneh.

Vlastnici braća **Lezor u Trstu.**

Izdavatelj odgovorni urednik M. Mandić.

nju u pr
Pr
nicu u
Za
eriji d
Dr.
nice, k
dobren
Ord
ce biti
Prima s
Kape
od radi
to sabor
Nisi zas
za bi
er. Doba
Za ren
Predsi
ke se im